

gadering van 15 Maart 1916 van het Genootschap ter bevordering van Natuur-, Genees- en Heelkunde meegedeeld. Het verslag van deze vergadering wordt gevonden in het *Ned. Tijdschrift* 1917. I. 7.

Juist omdat van deze betrekkelijk zeldzame aandoening slechts weinig Nederlandsche publicaties zijn, meende ik terwille van de volledigheid het bovengemelde onder de aandacht te brengen.

Amsterdam, 26 Februari 1920.

FREIA COENEN.

VRIJE ARTSENKEUZE VOOR HET SPOORWEGPERSONEEL.

Zooals collega STOMPS den toestand te Borne schildert, zoo is het op meer plaatsen, onder andere in Weesp en Weesperkarspel. De spoorarts behandelde voor rekening van de H. IJ. S. M. de mannen, de vrouwen en kinderen ook wel, maar niet allen, want zij hadden vrije artsenkeuze, waren, de vrouwen namelijk, vóór hun huwelijk bij een anderen arts en bleven daar; zij hadden dus twee huisartsen. De buiten Weesp in het naburige Weesperkarspel wonende gezinnen zochten voor vrouw en kinderen hulp bij de andere collegae, omdat de spoorarts geen ziekenfonds buiten had; ook bleef een gedeelte particuliere practijk over, die meestal bij de twee andere (motor- en fietsrijdende) collegae hulp zochten.

Nu zijn ongeveer allen ingeschreven in het Z. en O.-fonds der spoorwegen, maar lang niet allen maken gebruik van die goedkoopere hulp. Kreeg ik bijvoorbeeld onlangs tegen middernacht een spoedboodschap om, nogal ver, te komen bij de vrouw van een spoorwegarbeider en vroeg ik, niet al te belust op deze reis in slecht weer: „zijn jullie niet bij den verkeerden dokter?” Het eenvoudige antwoord was: „als wij u toch betalen, zopals wij *altijd* deden, dan wilt u toch wel komen?” Hiertegen valt niets te zeggen.

Een andere maal komt een spoorwegmanskind om een kies te laten trekken; het gezin heeft voor zijn ziekenfonds bedankt en is in het Z. en O.-fonds der spoorwegen, maar het kind weet dat niet, kent ook geen andere wachtkamer dan de mijne, en is dus maar dapper op mij afgestapt. Dit zijn allemaal eenvoudige dingen.

Maar nu doet zich het geval voor, dat een particuliere patiënt van den niet-spoorarts en lid van het Z. en O.-fonds der spoorwegen noodzakelijk ziekenhuisverpleging noodig heeft; dan neemt de niet-spoorarts afscheid en de spoorarts neemt de leiding en zorgt voor de benodigde verklaring; dit gaat alles uitstekend als de verhouding der collegae goed is, zooals gelukkig hier; indien de spoorarts zoo verstandig is te begrijpen, dat de menschen hun vroegeren huisdokter, indien die als particuliere arts te krijgen is, opzoeken, dan is er geen wolkje aan de lucht. Anders wordt de zaak als de spoorarts gaat denken: „Waarom mij niet gehaald? de menschen staan toch bij mij ingeschreven, laten zij nu ook als elke particuliere patiënt zelf voor ziekenhuisverpleging zorgen”. In zoo'n geval zouden de patiënten de dupe worden, als zij *hun* dokter haalden en het devies vrije-artsenkeuze hoog hielden.

En dit alles is te voorkomen als, zooals college RIVE in dit *Tijdschrift* van 14 Febr. 1920 voorstelde, de spoorwegmannen en hun gezinnen vrije-artsenkeus krijgen. Ik ben er van overtuigd, dat de spoorartsen dit ook gaarne zouden willen, omdat zij de scheeve verhouding voelen moeten; er zullen dan geen moeilijkheden in collegiale verhoudingen voorkomen en de oplossing zal zoowel voor patiënten als voor artsen bevredigd zijn.

Weesp, 28 Februari 1920.

S. WARTENA.

DE ZAAK VISSER-ZIEGELER.

In zijn brief van 21 Augustus 1919 deelde de heer VISSER mij mede de tusschen hem en mij gerezen quaestie in het *Nederl. Tijdschr. v. Geneeskunde* te zullen behandelen en dr. PINKHOF te zullen verzoeken terstond zijn persoonlijke meening onder het artikel te plaatsen. In zijn brief van 12 Nov. d.a.v. gaf hij mij kennis, dat een lid van de

redactie hem had aangeraden een klacht bij den minister van oorlog in te dienen en een Kamerlid in te lichten. Bij het volgen van zijn eerste voornemen hadden de heer VISSER en ik dus in het *Tijdschrift* tegenover elkaar gestaan. Bij den door den heer VISSER ingeslagen weg, kwam ik *niet* tegenover dezen, doch tegenover den voorzitter van den keuringsraad te staan, die mij uitnoodigde de noodige inlichtingen te verstreken.

Nu echter komt de heer VISSER, die tot nu toe een ander zijn zaak in het *Tijdschrift* heeft laten behandelen, op zijn eerste voornemen terug en neemt zelf het woord, stilzwijgend aannemende, dat ik hem zal volgen, waarheen hij mij geleiden wil. Daarin vergist hij zich!

Op de zeer uitvoerige klacht van den heer VISSER aan den minister van oorlog is door mij eveneens zeer uitvoerig aan den voorzitter van den keuringsraad, in wiens handen de klacht ter onderzoek werd gesteld, geantwoord. Ik heb er niets aan toe te voegen.

Breda, 1 Maart 1920.

K. E. ZIEGELER.

Hiermede meenen wij, dat wij de gedachtenwisseling over deze zaak in dit *Tijdschrift* als geëindigd kunnen beschouwen.

Redactie.

HONDSOLHEID.

Naar aanleiding van het artikel van mej. W. HAMBURGER, wil ik de aandacht op het volgende vestigen. Op bladz. 718 wordt medegedeeld: „De hond moet dan door den veearts of anders door den geneesheer 10 dagen onder toezicht worden genomen. Deze dient ervoor te waken, enz.”. Aangezien een toelichting tot deze mededeeling ontbreekt en het mij dus niet bekend is, waarop de mededeeling is gegrond, veroorloof ik mij, ter voorkoming van misverstand, hierbij er op te wijzen, dat de wettelijke bepalingen zijn betreffende de hondsolheid, die een handeling, als bovenbedoeld, niet toelaten. Bij de wet van 5 Juni 1875, Stbl. n°. 110, tot vaststelling van bepalingen bij het voorkomen van hondsolheid, is, ingevolge het bepaalde in artikel 2, de uitspraak omtrent het al of niet aanwezig zijn van rabies bij een hond of kat (aangezien het hier een dierziekte betreft, terecht) in handen van het veeartsenijkundig staatstoezicht, den districtsveearts, diens plaatsvervanger of een geëxamineerd veearts, gelegd. Bovendien bevat genoemde wet bepalingen omtrent hetgeen er met het dier moet worden gedaan en daarbij is het handelend optreden aan den burgemeester of den commissaris van politie overgelaten. Van een of andere daarbij door den geneesheer uit te oefenen functie wordt echter niet gesproken.

Van deze gelegenheid wil ik tevens gebruik maken, den artsen, tot wie zich personen, die door dolle of van dolheid verdachte dieren zijn besmet, om behandeling wenden, in overweging te geven, zich in zake het dier om inlichtingen te wenden tot den districtsveearts voor het betreffende ambtsgebied. Deze handelwijze is in het belang van de bedoelde personen. De beantwoording van de vraag, of iemand al dan niet voor een voorbehoedende lyssa-enting in aanmerking komt, houdt toch ten nauwste verband met de uitspraak van het veeartsenijkundig staatstoezicht omtrent het dier, dat de aanleiding tot de besmetting is geweest. De districtsveearts zal in den regel van het geval op de hoogte zijn en alsdan gaarne de gewenschte inlichtingen verschaffen. Deze is ambtelijk verplicht opgave te doen van de gebeten personen, onder invulling van een daartoe bestemd formulier, ten behoeve van het geneeskundig staatstoezicht en hij moet ter zake overleg plegen met den betreffenden inspecteur van de volksgezondheid. Het wil mij dan ook voorkomen, dat juist dit plegen van overleg tusschen het geneeskundig staatstoezicht of den geneesheer en het veeartsenijkundig staatstoezicht voor de beantwoording van bedoelde vraag niet kan worden gemist.

Het heeft bovendien nog een andere goede zijde. Mocht n.l. de districtsveearts van het geval geen kennis hebben, doordat b.v. de wettelijk verplichte aangifte van de